

Edward Krause, Piotr Śniady, Piotr Wawrzyniak

Żary, woj. zielonogórskie. Stanowisko
1, 2, 4

Informator Archeologiczny : badania 20, 209-210

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania miały na celu rozpoznanie nawarstwień kopca grodziska, ustalenie pierwotnej głębokości fosy na całej jej szerokości, rozpoznanie umocnień wału okrężnego.

Złożono wykop o długości 41 mb., w obrębie którego znalazł się wał okrężny, fosa oraz odcinek stoku kopca. Wał ziemny uformowany był z gliniastej ziemi oblepiony na stokach glina i wzmocniony faszyną. W profilu rysował się wyraźny wkop wypełniony jasną gliną, w którym przyspęczalnia umocowane była konstrukcja obronna w formie cząstokołu na koronie wału. Na całej szerokości fosy osiągnięto jej pierwotną głębokość. U podstawy kopca odsłonięto umocnienia jego stoku przy fosie w postaci dębowych półokrągłaków i okrągłaków nałożonych na siebie i wzmocnionych pionowymi palami. Górna część tej konstrukcji uległa zniszczeniu, w sąsiedztwie w wypełniaku fosy zalegały bezładnie podobne belki. W odległości około 12 m od szczytu kopca nawarstwienia układały się w wał uformowany z gliniastej ziemi. W warstwach szypowych z kopca zarejestrowano znaczną ilość węgla drzewnych, popiołu, śladów spalenizny. Pochodzą one z pożaru budynku znajdującego się na kopcu, którego ślady widoczne były podczas badań w roku ubiegłym.

Eksploatacja wypełniaka fosy dostarczyła znacznej ilości materiału ceramicznego z okresu XVI - poł. XVII w. fragmentów kafli piecowych, cegieł, naczyń szklanych i niewielką ilość zabytków metalowych głównie gwoździ żelaznych. Na uwagę zasługuje znaleziony w wypełniaku fosy nieznacznie uszkodzony talerz cynowy zdobiony stylizowanym ornamentem roślinnym, w który wkomponowany jest herb "Lis" i Młoty P.C. z warstw szypowych kopca i z sąsiedztwa odkrytych na nim śladów wału pochodzi ceramika późnośredniowieczna i nowożytna.

Dotychczasowe wyniki badań pozwalają na ustalenie sposobu ufortyfikowania obiektu. Zgromadzono również znaczną ilość zabytków pozwalających na jego datowanie. Brak jest natomiast większej ilości danych na temat budynku /zapewna wieży/, który znajdował się na kopcu i uległ spaleniu.

Materiały z badań i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Zamościu.

Nie przewiduje się kontynuacji badań w najbliższym czasie.

IAZY
woj. zielonogórskie
Stanowisko 1, 2, 4

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczna
Oddział w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Edward Kreuse /autor sprawozdania/ oraz mgr Piotr Śniady, mgr Piotr Nawrzymiak. Finansował Urząd Miejski w Śarach, WKPFiP. Trzeci sezon badań. Zamek średniowieczny z końca XIII w. /str. 1/, pałac z XVIII w. /str. 2/, park krajobrazowy /str. 4/.

Prace wykopaliskowe na stanowiskach prowadzono w ramach planu badań początków i rozwoju osadniczego śar i okolicy. Wytyczono 7 wykopów łącznej powierzchni około 100 m² oraz kontynuowano badania studni średniowiecznej. Wykopy wytyczano w dawnej kuchni zamkowej /wykop 4A/, między zamkiem a pałacem /wykop 6/ oraz w fosie zamkowej /wykopy 7A-D, 8/. W trakcie badań zaszła konieczność przeprowadzenia niezbędnych prac na st. 4 w związku z niespodziewanym odkryciem tam warstw oraz ceramiki wczesnośredniowiecznej z VIII-XII w.

Najciekawsze rezultaty osiągnięto w wykopie 6, gdzie odkryto brzeg fosy średniowiecznej zasypanej z XVII-XVIII w. oraz poziom próchnicy pierwotnej przecięty przez tę fosę i wkop fundamentowy pod skrzydło wschodnie zamku.

Wykopy 7A-D wykonane w fosie północnej, a wykop 8 w fosie zachodniej potwierdziły XVIII-wieczną genezę obecnej fosy. Jej wykonanie zniszczyło całkowicie średniowieczne nawarstwienie. W wykopie 7A odkryto konstrukcje kamiennie-drewniane wzmocniające brzeg XVIII-wiecznej fosy.

Prace wykopaliskowe w studni /wykop 10/ utrudniała stale gwałtownie napływająca woda. Osiągnięto głębokość - 4,65 m poniżej korony cembrowiny. W trakcie tegorocznych prac osiągnięto stopę cembrowiny kamienną /głębokość - 4,30 m/. Pod kamieniem wystąpiła konstrukcja

drewniana o wymiarach około 1 x 1 m wykonana z desek pionowych i półokrągłaków. Ze studni wydobywano już tylko materiały średniowieczne.

W trakcie badań znaleziono ponad 7 tysięcy ułamków naczyń glinianych, fragmenty kufli, naczyń szklanych, kołci zwierzęca i około 300 zabytków głównie żelaznych /gwoździe/ i drewnianych oraz kamiennych.

W ramach interwencji archeologicznej na st. 4 zaobserwowano warstwy wczesnośredniowieczne o grubości do 2 m ze spalenizną, polepą, wapnem. Zaskakuje grubość tych warstw. Nie mogły one raczej powstać w miejscu tylko osady o nawet długim okresie funkcjonowania /VIII-XII w./ Teren i stanowisko trzeba poddać ponownej analizie pod kątem istnienia tutaj grodu słowińskiego.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Pracowni Archeologicznej w Poznaniu i w Żarach.

Badania będą kontynuowane.